

Téereb Danyeel — Nimeru fukk ak ñett

Kumpag fanweeri yu mujj yi

Jeff Pippenger

2023-12-08

Yeneen ñaareelu tereb Daniel mooy tegtal ñaareelu malaaka bi nekk ci Apocalypse 14. Noonu nag, mooy tegtal ñaareelu nattu ci ñatti nattu yi, yi ñu melal ni nattu dund, toppante ak nattu gis-gis, te mu jeex ci nattu litmus. Ñatti nattu yooyu yépp, yi itam di ay màndarga yu yonent, am nañu ci bataaxalu njëkk bi ci Apocalypse 14. Ni mu deme ak njëkk malaaka bi ci Apocalypse 14, noonu itam saare bu njëkk bu Daniel am na ci boppam ku nekk ci ñetti nattu yooyu.

Ñaareelu ñaareel bi, walla yëgleb malaaka ñaareel bi, dafay tambalee ci mujj ga ñaareelu nattu bi. Saar bi ñaareel di topp saar bi jëkk bi. Jeexitalu ñaareelu nattu bi moo tàmbali ñaareelu nattu bi ci toppante gu xóot. Jamono ji ñaareelu nattu bi di tegtal, dañu ko misaale woon ak juróom-ñaar-fukk at yi ñu tëj Daniel, yi tàmbalee ak nootug Jehoiakim te jeex ci ndigalu Cyrus. Bi mujj ga juróom-ñaar-fukk at yooyu di jege, Daniel xamoon ci Kàddu Yàlla gu yonent ne mujj ga bëgg na agsi.

Ci atum Darayus doomu Ahasuerus, mi bokk ci askanu Medes te ñu ko def buur ci nguurug Kalde yi; ci atum njëkkam ci nguuram, man Danyeel xam naa ci téere yi limub at yi, yu kàddug Boroom bi waxoon Yeremiya yonent bi ne, dina matal juróom-ñaar-fukk at ci yàqu-yàqu Yerusalem. Daniel 9:1, 2.

Danyeel moo di wone nit ñi Yàlla ci fan yu mujj yi, ñi xam te nangu tekkiin bu misaal bi nekk ci juróom-ñaar-fukk at yi ca ngàpp ga, te xam-xam boobu am na lu jiitu tuuti jeexital juróom-ñaar-fukk at yu misaal yooyu. Nit ñi Yàlla déggal nañu xam ngàpp gu juróom-ñaar-fukk at gi, waaye li Danyeel di wone mooy xam ne juróom-ñaar-fukk at yooyu daanuy tegtal jamono ju wax ci kanam jigeen ci 11 Sàttumbar 2001 ba ci yoonu Dibeer bi. Ci Danyeel, at yooyu jeex nañu ci ndigalu Sirus, te loolu mooy li di tegtal ci fan yu mujj yi yoonu Dibeer bi ca États-Unis.

Tuuti lu àtteb Dibéer, nit ñi Yàlla moom dees leen yee ci xam-xamu kàddug yonent yi, bi ñu tektale ci juróom-ñaar-fukk at yu misaal. Yooyu at yu misaal tàmbalee nañu ak Yehojakim, mi tegu ci 11 Septàmbar 2001, ba Islàam bu ñetteelu Musiba aksee, malaaka bu mag bi ci Wër-Gi 18 wàcce, yégle ndàmpte Bàbilon. Ndàmpte Bàbilon dafa tegu ci yégle bu ñaareelu malaaka, te ci 11 Septàmbar 2001, ñaareelu jamono ju nattu tàmbalee na ngir ñi lekk téere bi nēbbu woon bi nekk ci loxob malaaka ba. Jamono jooju, ji ñu tektale ci juróom-ñaar-fukk at yu misaal, di dox ba àgg ci yoonu Dibéer.

Bi mujj di jege, ni ñu ko misaale ci Daniyel ci atum njëkk bu Dariyus, askanu Yàlla yeewu nañu ngir natangu nataru rab wa. Bu yàggoon, deggoon nañu yenn ci dëgg yi jëm ci natangu nataru rab wa, waaye cér bi ñu bëggoon a xam, te ñu ko xam lu jiitu léegi mujjug jamonoy wax ju ñaareel malaaka bi, dafa nekkoon nēbb ci lëndëm. Naka la Daniyel gënaat Kàddug Yàlla gu yégle, ba noppi xam solo juróom-ñaar-fukki at yi, loolu jiite ko ci ñaan, ni mu ko jiite woon ci ñaan bi mu

xamee njàqareb dund mbaa dee bu Nebukadnesar waxoon ci mbirum nataram-ci-gént. Ci saar bi juróom-ñeentelu Daniyel, ni ci saar bi ñaareelu Daniyel, bi Daniyel di ñaan, mu jot leerug wax ju yégle.

Waaw, bi mayoon wax ci ñaan gi, góor gañu tudde Gàbriyel, mi ma gisoon ci peeñ ma ca njàlbéen ga, ñëw ci gaaw lool, daldi laal ma ci waxtu saraxu ngoon gi. Te mu xamal ma, wax ak man, ne ma: “Éy Danyeel, léegi dikk naa ngir jox la xel mu leer ak degginu xam-xam.” Daniel 9:21, 22.

“xam-xam ak dégg-dégg” bi ñu joxoon Dañeel bi muy ñaan, méngoo na ak ñaanam bi nekk ci ñaareelu xaaj bi.

Noonu Danyeel dem këram, te xamaloo mbir mi Hananya, Misael ak Azarya, xaritam yi: ngir ñu ñaan yërmande ci Yàlla asamaan bi ngir kumpa googu; ngir Danyeel ak moroomam bañ a reyoo ak desi boroom xel yi ci Babilon. Noonu ñu feeñal Danyeel kumpa googu ci njël guddi. Noonu Danyeel sant Yàlla asamaan bi. Danyeel 2:17–19.

Ciwe ci rékk, ñaari ñaanu Daniel benn ñaan lañu. Ñoom ñaar ñépp ame nañu ci biir jaar-jaaru taarix bu ci mel ne muy tektal seetu gis-gis bu malaaka ñaareel bi, bi xew diggante 11 Septàambar 2001 ak yoonu Dibbeeri bésab Noflaay bi di ñëw ba noppi. Ak teey ga dee gu Nebukadnetsar di jëfandikoo, ak xam-xam bu yonent ci juróom-ñaar-fukk at yi Yirmiya wax ak giñ gu juróom-ñaari yoon yi Muusaa wax, Daniel ñaan na ñaanu Levitik ñaar-fukk ak juróom-benn, te muy ñaan Yàlla ngir Mu feeñal ko kumpa gu mujj gi ci waxi yonent yi nekk ci Biibël bi. Kumpa googu la Yowaana tudde Peeñug Yeesu Kirist.

Ci saraxale juróom-ñaareel bi, Daniel nekk na ci jamono ju ñu wara jële benn nguur jox beneen. Babilon dafa daanu woon léegi ci loxoy Med ak Pers, ndaxte mooy at mu jëkk ci nguug Daryus; noonu mu teg waa Yàlla yi ci fan yu mujj yi ca bérab bu soppeeku boobu, bi ñu màndargaaloon ci doxalin malaaka bu jëkk ba, ak itam ci doxalin malaaka bu ñetteel ba.

Mbindum Millerite bu Filadelfi daa jàll na ba Laodise ci atum 1856, te mbindum Laodise bu Future for America di jàll ba mbindum Filadelfi ci mujju ñetti fan ak genn-wàll gi ñu nekk dee ci mbedd mi ci Apokalips saar 11. Nattu bi ñu laajoon ci mbindum Filadelfi bu Millerites yi, dale ci 1856 ba 1863, moo jëm ci njàngalem “juróom-ñaari yoon yi.”

Nattu Future for America bu Laodice gi moo xëy ci bëgg-bëgg xam seen taxawaayu tasaar, te gannaaw loolu dugg ci ñaan ak jëfandikoo gi nekk ci Leviticus ñaar-fukk ak juróom-benn. Daniel nekkoon ci waxtu jéggi diggante nguug Babilon ak nguug Medo-Persia, te tuuti la woon bala jeexal jamonoy juróom-ñaar-fukk at yi, yi dogalu Cyrus di fësal. Juróom-ñaar-fukk at yooyu mooy taxawaayu ñaanu Daniel, te juróom-ñaar-fukk at yooyu dañuy tegtal “juróom-ñaari yoon” yi Musaa wax. Ñaari ñaani Daniel yépp ànd nañu ak waxtu jéggi gi “juróom-ñaari yoon” yi di màndargaal ci yëngu-yëngu malaaka bu njëkk bi, te itam ci yëngu-yëngu malaaka bu ñetteel bi.

“Xaadi bi” ñu biral Daniel mooy ug gis-gis bu nataalu Nebukadnesar. “Xaadi bi” ci nataalu Nebukadnesar ci fan yu mujj yi mooy ne muy teg wàññi juróom-ñett nguug, waxuma ñent rekk. Ci mbind yi jiitu, yi nekk ci wàllu “Juróom-ñetteel bi boka na ci juróom-ñaari bi,” dégg gii ñu ko

wonees na ba noppi. Ci biir xaadi boobu am na biralu pexe bu jaxasoo ak waxtu wi juróom-ñeetteel bi di dikk, te bokk ci juróom-ñaari bi. “Xaadi bi” ci nataalu Nebukadnesar mooy dëggal dekkiwaayu bëndu Protestantisma dëgg bi ak bëndu Republicanisma. Ñaari dekkiwaay yooyu dañuy xamale ne bënd bu nekk mooy juróom-ñeetteel bi, waaye bokk na ci juróom-ñaari bi; te jéggi-jéggi gi nekk diggante juróom-beneen ba ca juróom-ñeetteel ba ci ñaari bënd yi ñoom ñaar, am na ci wàllu yonent bu nër ak nattu boo xam ne dafa bokk ci “juróom-ñaari yoon” yu Musa. Jéggi-jéggi gi am na ni ko Daniel di feeñal, bala ndigalu Siris, mi di wone ndigalu dimanche ci Estados-Unis. Noonu ca yoonu dimanche ba, ci yëngu-yëngu yu gaaw, gaañu dee bi pap bu mag bi daan jële, faj na ko, bi muy nekk boppu juróom-ñeetteel bi bokk ci juróom-ñaari bi, ndax itam moom dafa jaar ci jéggi-jéggi gu yonent, ni ko nataalu Nebukadnesar bi ci Daniel saar 2 di feeñale.

Kon Daniel dem Arioch, mi buur bi nguur gi ngir rey boroom xam-xami Babilon; mu dem ne ko noonu: Bul rey boroom xam-xami Babilon yi; yóbbu ma kanam buur bi, te dinaa xamal buur bi tekkital gi. Noonu Arioch gaaw a yóbbu Daniel kanam buur bi, ne ko noonu: Gis naa nit ku bokk ci ñiñu jàpp ci Yuda, ki dina xamal buur bi tekkital gi. Buur bi tontu ne Daniel, mi turam di Belteshazzar: Ndax man nga maa xamal gént gi ma gis ak tekkitalam? Daniel 2:24–26.

Biñ ñu joxee Daniel kumpa gi, ñaari turam yi ñépp a dellu ci moom, ngir won ne moo taxawal nit ñi ci kóllëre gi, ñi ci mujjug fan yi doore rekk a dugg ci yoon wi Philadelphieyeg ñetti fukki junni ak ñent-fukki junni. Moo feeñale jikko ju jaam Yàlla bi, ndaxte mu ñaan ngir kenn bañ a rey ndax seen manadi xam “kumpa gi.” Jikkoom boobu dafa juuyoo ak bu Arioch, jaamub Nebukadnesar, mi bëgg a ame ndam ak buur bi ci gisam Daniel. Gannaaw loolu Daniel firndeel na wuute wi nekk diggante feeñug waxi yonent gu dëgg ak gu boroom xam-xamu Babilon yi, ba mu tontu laajub Nebukadnesar ak ab laaj, te gannaaw loolu, wuute ak Arioch, jëfandikoo wu ko xam-xamam ci “kumpa gi” ngir yékkati boppam, waaye dafa manggal Yàllay asamaan.

Dañeel tontu ci kanamu buur bi ne: Kumpa gi buur bi laaj, boroom xam-xam yi, xettukat biddéew yi, njiit yi, ak ramkat yi mënuñu ko won buur bi; waaye am na Yàlla ci asamaan, miy feeñal kumpa yi, te moo xamale buur Nebukadnesar li di xew ci fan yu mujj yi. Sa gént, ak peeñu sa bopp bi ci sa lal, ñoy yii. Dañeel 2:27, 28.

Daniel tàm balee woneem gu mu “kumpa” ga, ci wax ne mooy ab “kumpa” buy leeral li dina am ci fan yu mujj yi. Kumpa bi ci jaar-jaar bu nëbbu bi ci juróom-ñaari dënn yi day xamle li dina am ci fan yu mujj yi. Nataalu Nebukadnesar mooy benn cër bu bokk ci kumpa bu fan yu mujj yi, biñ koy ubbi lu ëppul ba bëgg-bëgg ba tëjje. Dees na ko feeñal lu ëppul ba bëgg-bëgg ba tëjje, ci jamono jéggi-jaale booba bi ñaari xàll yi ci rabu suuf si doon juróom-ñeetteel bi, bi bokk ci juróom-ñaari yi, ni ko Daniel tegtalee ci atum njëkk ci nguurug Dariyus.

Yaw buur, ci sa lal, sa xel dafa yéegoon ci li war a xew gannaaw gi; te Ki di feeñal kumpa yi xamal na la li war a xew. Waaye man nag, du ndax am naa xel mu ëpp bu kenn ku dund, la tax kumpa li feeñu ma ko, waaye ngir ñi di xamal buur bi tekki bi, ak ngir nga xam xalaati sa xol. Daniel 2:29, 30.

Danyeel dëggal dëgg gi ak ñaareelu seede ci ne géntu Nebukadnesar ci fan yu mujj ya la aju, ba mu waxee ne: «ki feeñal ay kumpa, mooy xamale la li di ñëw am», «ci gannaaw gi». Noonu itam Danyeel xamale ne kumpa gi deesul ko jox moom ngir moom, walla ndax am na xel mu gën xelu beneen nit ku nekk, waaye ne «kumpa» gi dees na ko jox Nebukadnesar «ngir ñi di xamale tekki gi». «Kumpa» gi dees na ko jox ngir ñi di joxe «tekki» gént gi ci kanamu buur bu xelal Buur-u Babilon ci fan yu mujj ya. Kumpa gi, ci lu leer, ñeel na téeméeri ak ñeent-fukk ak ñeent ñaar wa junni, ndaxte «kumpa» gi ñeel na ñi nekk ci fan yu mujj ya te di yégle daje bu mujjug Babilon. Gannaaw loolu Danyeel feeñal na nataalug gént ga woon tēj ci lëndëm, te moo jur woon nattu dund mbaa dee.

Yow, buuru bi, gis nga, te xoolal benn xëmm bu réy. Xëmm boobu bu réy, leeram dafa yéem, taxawoon na ci sa kanam; te melokaanam dafa tiitloo. Boppam woon wurus wu set, dënnam ak loxoom xalis lañu woon, biiram ak cofam xänjar lañu woon, tãnkam yi weñ lañu woon, te tãnkam yi ci suuf, benn xaaj weñ la, benn xaaj ban la. Gis nga ba keroog ab doj ñu ko dagg, waaye du ak loxo, te mu daldi dóor xëmm bi ci tãnkam yi, yi doon weñ ak ban, ba damm leen xàjj-xàjj. Noonu weñ wi, ban bi, xänjar bi, xalis bi, ak wurus wi, yépp daldi dammandoo xàjj-xàjj, ba mel ni mběj mi ci pegu noflaay gu tàng; ngelaw li yóbbu leen, ba kenn wàccu fi ñoom nekkoon. Te doj ba dóoroon xëmm bi daldi nekk tund bu réy, feesal suuf sépp. Loolu mooy gént gi; te dinanu wax buuru bi firi gi ci kanamam. Daniel 2:31–36.

Géntu Nebukadnesar saxale woon nguuru yi ci kàdduy yégleb Biibël bi, dale ci jamono ji mu nekkoon ba ci fan yu mujje yi, ba noppi ñaar-fukki ñeent junni ñenti, yi Daniel diir ci ay waxam yu mu dëggewoon Nebukadnesar, te itam diir ci doj wi ñu daggóon te loxo du ko liggéeyal, mi yàq nguuru yi ci suuf yi nataal ba diir, te gannaaw loolu mu doon tund wu fees àddina sépp. Gént gi doon na ci fan yu mujje yi, ci bérab bu jëfandikookat yégleb ba soppeeku, fa ñaar-fukki ñeent junni ñenti di jot kumpa gu mujj gi ci yégleb bi mu yeesal leen.

Naka noonu, niuy xamle bu dëgg-dëgg Protestã yee, ñoom da ñuy yóbbu yégleb malaaka bu ñetteel bi ci àddina buy dee. Bés boobu yégleb day màgg ba nekk xaacu yu bare ci jamono yoonu Dibëer bi ci États-Unis, suñu di forcé marku rab bi. Bala ndigël boobu, ñi Daniel di tegtal ci fan yu mujj yi, war nañu a jànkoonde ak nattu nataalu rab bi. Nattu boobu nattu gu ñuy gis la, te dafay laaj ne ñi Daniel di tegtal gis nañu yëngu-yëngoo yi jur ndigëlu yoonu Dibëer bi. Ñu ngi leen di nattu ngir xam ndax tann nañu yoonu Yàlla wi may ñu gis nattu nataal bi ñu nëbb ci lëndëm. Seenii nattu ànd na ak toroxal bopp ak confession. Mu ànd itam ak nangu ne Daniel amoon na xam-xam ci gént ak peeñ, ndax suñu bañee déglu baatu Daniel buy jooyu ci màndiñ mi, loolu mel na ak ñi, ci fan yi Kirist nekkoon, bañoon yéglebu Yaxya Miy Soxlaakoon.

Rakku White xamal na nu ne tééré Daniel ak Révélation di jàppante, te baat bi mu jëfandikoo, “jàppante,” dafay tekki yóbbu ci matug mat. Ci mujju weeru sulet 2023, Gaynde gi dëkk ci xeetu Yuda tàmbalee ubbi sël yi ci Révélation de Jésus-Christ, ni Mu ko digoon def balaa waxtu porobaasion jeex. Ci def loolu, Mu ràññee dëgg-yàlla yu biblik yi ñu doon baax a xam bu yàgg, waaye léegi waroon na leen a xam ci wàllu jamono yu mujj yi.

Benn ci dëgg yi mooy ñaari seede yi ci Peeñu 11. Beneen mooy taariix bi di matale gu mat sëkk “juróom-ñaari dënn-dënn yi” ci Peeñu 10. Mu indiw na dëgg yu jóge ci rëdd yi sell yi ngir yeesal,

yu wax ci tiis-bu-bëggadi 18 Sulet 2020. Jëfandikoo na ñeenti màndarga yi nekk ci benn ku nekk ci rëdd yi sell yi ngir yeesal, te yu melal taariixu dooleel waxtaan wu njëkk ba ca àtte ba, ci anam wu ba léegi kenn xamoonul. Daniel saar 2 yeggale na bari ci xalaat yooyu ci mat gu mat sëkk, doonte dëgg yu xóot yooyu nëbb nañu ci lëndëm ngir ñi bëggul lekk yoonu liggéey bi ñu tudde Alfa ak Omega.

Ci jeexal njàngum kapit 2 bu Daniel bii, dinañu dajale te boolee benn ci dëgg yi ak waymark yi ñu matal ci kapit 2 bu Daniel. Ci def noonu, nuy xamle ne kumpa gi ñu feeñalal Daniel ci peeñu guddi ga mooy tegtal dëgg yooyu sax ak ñaari màndarga yooyu.

Nun dina nettali mbind mi ak dogal gi ci bind bi di ñëw.

“Boroom bi am na ay yoonam yu mu tànn ngir dajale ak nit ñi ci seen ay juumte ak seen delluwaat ci ginnaaw. Yonnentam yi yónni na leen ngir yégle seede gu leer ngir yeewu leen ci seen nelawug xel, te ubbi ci seen xam-xam baat yu am solo yu dund, mooy Mbind mi Sell mi. Nit ñii waruñu nekk waarekat yu rekk, waaye ñu war a nekk ñi di toppatoo diine, yëglekat leer, sàmmkat yu takku yu dëgg, ñiy gis lor gi leen di amaal te artu mbooloo mi. War nañu mel ni Kirist ci seen farlu gu tar, ci seen xel mu mat te am pexe, ci seen jéef yu ci boppu nit—ci ngéen ga, ci lépp lu boka ci seen liggéeyu toppatoo bi. War nañu am jikkoo gu dund ak Yàlla, te war nañu xam bu baax waxi yonent yi ak njàngale yu jëm ci jëfe ci Testament bu Yàgg ba ak Testament bu Bees ba, ngir man a génne ci dencukaayu Kàddug Yàlla mbir yu bees ak yu yàgg.” Testimonies, volume 5, 251.